

UZASADNIENIE

I. W obecnej strukturze paliw dla energetyki dominują węgiel kamienny i brunatny, których udział w produkcji energii elektrycznej wynosi ponad 92 % (odpowiednio 58,6 % i 33,5%). Udział energii odnawialnej wynosi obecnie około 2,7 % (ogółem wiatr, woda, biogaz i biomasa), a źródeł gazowych około 3,1 %. Około 2,1 % przypada na pozostałe rodzaje paliw. W Polsce nie istnieje żaden obiekt jądrowy wykorzystywany do produkcji energii elektrycznej ani żaden obiekt funkcjonalnie powiązany z produkcją energii elektrycznej z wykorzystaniem technologii jądrowej. Istniejący reaktor badawczy „Maria” ma zastosowanie do celów badawczych, medycznych i szkoleniowych. Oprócz reaktora „Maria” w Polsce istnieją także inne obiekty jądrowe (likwidowany reaktor badawczy „Ewa” oraz dwa przechowalniki wypalonego paliwa jądrowego). Jednak podobnie, jak ma to miejsce w przypadku reaktora „Maria”, ich funkcjonowanie nie wiązało się i nie wiąże z produkcją energii elektrycznej.

W krajach sąsiadujących z Polską (z wyjątkiem Białorusi) oraz w krajach leżących blisko naszych granic (m.in. Szwecja, Finlandia, Węgry, Bułgaria, Rumunia) znajdują się energetyczne obiekty jądrowe, przy czym na Litwie elektrownia jądrowa Ignalina została w 2009 r. wyłączona z eksploatacji i znajduje się obecnie w fazie likwidacji.

Według danych Międzynarodowej Agencji Energii Atomowej z lipca 2010 r., na świecie pracuje obecnie 439 reaktorów energetycznych o łącznej mocy ponad 373 tys. MWe, w budowie zaś znajduje się kolejnych 61 reaktorów energetycznych o łącznej mocy prawie 60 tys. MWe. Z tego w krajach członkowskich Unii Europejskiej pracują 143 reaktory energetyczne o łącznej mocy prawie 131 tys. MWe, a 6 kolejnych reaktorów energetycznych o łącznej mocy prawie 6 tys. MWe znajduje się w fazie budowy.

W latach 80. XX w. podjęto budowę pierwszej w Polsce elektrowni jądrowej. Budowa prowadzona była w Żarnowcu na Pomorzu, jednakże w grudniu 1989 r. Rada Ministrów podjęła uchwałę o wstrzymaniu budowy, a w grudniu 1990 r. o postawieniu „Elektrowni Jądrowej Żarnowiec w Budowie” w stan likwidacji. W Polsce nie istniały i nie istnieją zakłady wzbogacania izotopowego, zakłady wytwarzania paliwa jądrowego ani zakłady przerobu tego paliwa.

Obecnie w Polsce nie ma specyficznych regulacji prawnych dotyczących procesu inwestycyjnego w zakresie budowy obiektów energetyki jądrowej i infrastruktury

towarzyszącej. Przy obecnym kształcie przepisów prawa, szybkie i sprawne przeprowadzenie inwestycji infrastrukturalnych bez szczególnych uregulowań w tym zakresie jest w praktyce niemożliwe. Istniejące obecnie normy prawne, mogące mieć potencjalne zastosowanie do budowy elektrowni jądrowych i innych obiektów związanych z funkcjonowaniem energetyki jądrowej, mają charakter rozproszony i dalece niewystarczający. Do tego dochodzi przewlekłość procesu inwestycyjnego wynikająca przede wszystkim z dużej liczby niesynchronizowanych ze sobą, a koniecznych do spełnienia obowiązków ustawowych. W sytuacji konieczności ponoszenia przez inwestora wysokich nakładów inwestycyjnych, luki i niedostatki otoczenia prawnego zwiększają poważnie ryzyko powodzenia inwestycji dla podmiotów zamierzających zaangażować się w budowę obiektów energetyki jądrowej. W konsekwencji oznaczać to może wydłużenie procesu inwestycyjnego skutkujące wzrostem kosztów i spadkiem opłacalności inwestycji w porównaniu do podobnych inwestycji realizowanych w krajach o regulacjach prawnych dostosowanych do specyfiki inwestycji w obiekty energetyki jądrowej. Wszystko to sprawia, iż wielomiliardowe inwestycje w energetykę jądrową bez kompleksowych uregulowań procesu inwestycyjnego byłyby obciążone trudnym do przyjęcia ryzykiem inwestycyjnym i finansowym, przede wszystkim z uwagi na trudne do przewidzenia realne terminy realizacji kolejnych etapów inwestycji, niezależne od inwestora. Reasumując, budowa elektrowni jądrowych w obecnym stanie prawnym byłaby przedsięwzięciem niezwykle trudnym, jeżeli w ogóle możliwym do wykonania. O niedostosowaniu polskiego systemu prawa do prowadzenia szeroko rozumianych procesów inwestycyjnych świadczy znaczna liczba ustaw specjalnych poświęconych dużym przedsięwzięciom infrastrukturalnym.

W związku z powyższym, koncepcja stworzenia dla inwestycji w zakresie energetyki jądrowej odrębnej regulacji znajduje swe potwierdzenie w dotychczasowej praktyce ustawodawcy, tym bardziej że budowa elektrowni jądrowych obarczona jest dużo większym ryzykiem inwestycyjnym i finansowym oraz wiąże się z daleko większymi nakładami, niż te ponoszone na realizację inwestycji objętych dotychczasowymi regulacjami szczególnymi.

Rozwój energetyki jądrowej w Polsce wynika z „Polityki energetycznej Polski do 2030 roku” (przyjętej uchwałą Rady Ministrów nr 202/2009 z 10 listopada 2009 r.), a także z „Ramowego harmonogramu działań na rzecz energetyki jądrowej” (przyjętego do wiadomości przez Radę Ministrów 11 sierpnia 2009 r.). Rada Ministrów zainicjowała ponadto prace nad Programem Polskiej Energetyki Jądrowej.

Zgodnie z wymienionymi powyżej dokumentami głównym celem rozwoju w Polsce energetyki jądrowej jest zwiększenie bezpieczeństwa energetycznego Polski, rozumianego jako zapewnienie dostaw energii elektrycznej po racjonalnych kosztach i z uwzględnieniem zaostrzających się standardów ochrony środowiska poprzez zróżnicowanie bazy paliwowej dla energetyki. Zobowiązania Polski związane z przyjęciem przez UE pakietu klimatyczno-energetycznego wymuszają konieczność dokonania zmian w strukturze produkcji energii, polegających na ograniczeniu pracy źródeł o wysokiej emisji CO₂.

Rozwój gospodarczy Polski będzie wymagał wzrostu zużycia energii elektrycznej. Dla prognozy rozwoju gospodarczego Polski, przyjętej w „Polityce energetycznej Polski do 2030 roku”, produkcja krajowa energii elektrycznej netto powinna wzrosnąć z 141 TWh w roku 2010 do 217,4 TWh w roku 2030, tj. o ok. 54 %. Zapewnienie takiej produkcji energii elektrycznej po racjonalnych kosztach i przy zachowaniu wymagań ochrony środowiska, będzie wymagało, obok wysokosprawnych źródeł węglowych, gazowych i odnawialnych, również budowy elektrowni jądrowych. Od sektora węglowego oczekuje się dostaw dla zapewnienia produkcji energii elektrycznej na poziomie 100 – 110 TWh w ciągu najbliższego dwudziestolecia. Energetyka jądrowa powinna natomiast dążyć do osiągnięcia 15 % udziału w strukturze paliw dla energetyki. Również obecne trendy europejskiej i światowej polityki energetycznej oraz ożywienie inwestycyjne w Azji, USA i w Europie w zakresie energetyki jądrowej wskazują, że jednym z najbardziej pożądanых źródeł stała się właśnie energetyka jądrowa, która oprócz braku bezpośredniej emisji CO₂ zapewnia również niskie koszty wytwarzania energii elektrycznej, wzrost niezależności od typowych kierunków pozyskiwania surowców energetycznych, a także techniczną i finansową możliwość gromadzenia wieloletnich zapasów paliwa, nieistniejącą w przypadku innych nośników energii.

Projektowana ustawa o przygotowaniu i realizacji inwestycji w zakresie obiektów energetyki jądrowej oraz inwestycji towarzyszących będzie – obok znowelizowanego Prawa atomowego – aktem prawnym regulującym zagadnienia związane z funkcjonowaniem w Polsce obiektów energetyki jądrowej. Szczególny nacisk w tej ustawie położony zostanie na unormowanie procesu inwestycyjnego dotyczącego obiektów energetyki jądrowej oraz infrastruktury towarzyszącej.

Głównym celem projektowanej ustawy jest stworzenie klarownych i stabilnych ram prawnych obejmujących całościowo proces inwestycyjny w zakresie przedsięwzięć związanych z budową w Polsce obiektów energetyki jądrowej, tak aby możliwe było prowadzenie

efektywnej działalności w tym zakresie. Projektowana ustawa nie będzie natomiast obejmowała innych zagadnień, związanych z eksploatacją zrealizowanych obiektów, ich likwidacją oraz z gospodarką odpadami promieniotwórczymi i wypalonym paliwem jądrowym. Celem projektowanej ustawy nie jest również tworzenie reguł opracowywania, przyjmowania i realizacji polityki państwa w zakresie energetyki jądrowej, w tym opracowywania, przyjmowania i realizacji polityki państwa w zakresie postępowania z odpadami promieniotwórczymi i wypalonym paliwem jądrowym.

Uregulowanie procesu inwestycyjnego w odrębnym akcie prawnym pozwoli na redukcję istotnych ryzyk inwestycyjnych, a tym samym zwiększy możliwość przygotowania realizacji takich inwestycji oraz ich przeprowadzenia w sposób sprawny i efektywny. Wskazują na to również doświadczenia z innych gałęzi gospodarki, w których zamieszczenie w osobnym akcie prawnym regulacji poświęconych wyłącznie przygotowaniu oraz realizacji inwestycji wpłynęło pozytywnie na przyspieszenie procesów inwestycyjnych.

II. Uzasadnienie szczegółowe

Ustawa określa w szczególności zasady przygotowania i realizacji inwestycji w zakresie budowy obiektów energetyki jądrowej oraz inwestycji towarzyszących. Inwestycja w zakresie budowy obiektu energetyki jądrowej będzie w ustawie uznana za inwestycję celu publicznego w rozumieniu art. 6 ustawy o gospodarce nieruchomościami (art. 3 projektowanej ustawy).

Ustawa nie będzie regulować kwestii bezpieczeństwa jądrowego, ochrony radiologicznej, ochrony fizycznej, likwidacji obiektów energetyki jądrowej, gospodarki odpadami jądrowymi oraz zabezpieczeń materiałów jądrowych w odniesieniu do obiektów energetyki jądrowej, w tym także procedury uzyskiwania opinii i zezwoleń w tym zakresie, uregulowanych w Prawie atomowym oraz aktach wykonawczych do tej ustawy.

Ustawa nie będzie również regulować zagadnień odpowiedzialności cywilnej za szkodę jądrową. Przepisy dotyczące tych kwestii, znajdujące się w Prawie atomowym, będą przedmiotem nowelizacji w ustawie o zmianie ustawy – Prawo atomowe i niektórych innych ustaw.

W przypadku inwestycji towarzyszących, które ze względu na swoją specyfikę mogłyby być realizowane na podstawie innych ustaw specjalnych, po stronie inwestora leży możliwość wyboru reżimu prawnego, w którym inwestycja ta będzie realizowana. Wystąpienie przez inwestora do ministra właściwego do spraw gospodarki z wnioskiem o nadanie inwestycji

statusu inwestycji towarzyszącej przesądzi o stosowaniu przepisów projektowanej ustawy. W przypadku gdyby inwestor nie wystąpił z takim wnioskiem lub minister właściwy do spraw gospodarki odmówiłby nadania danej inwestycji statusu inwestycji towarzyszącej w rozumieniu projektowanej ustawy, w sposób oczywisty inwestycja ta realizowana będzie na podstawie innej specustawy albo na zasadach ogólnych.

Ustawa, w rozdziale 2 i 3 (art. 4 – 23 projektowanej ustawy) określać będzie decyzje konieczne do lokalizacji i budowy obiektu energetyki jądrowej, tj.:

- 1) decyzję o ustaleniu lokalizacji inwestycji w zakresie budowy obiektu energetyki jądrowej (art. 7 projektowanej ustawy),
- 2) decyzję zasadniczą (art. 22 projektowanej ustawy) ,
- 3) pozwolenie na budowę obiektu energetyki jądrowej (art. 15 projektowanej ustawy).

Decyzja o ustaleniu lokalizacji inwestycji w zakresie budowy obiektu energetyki jądrowej będzie w sposób wyczerpujący regulowana ustawą i w zakresie lokalizacji tej inwestycji nie będą miały zastosowania przepisy ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.

Decyzja o ustaleniu lokalizacji inwestycji w zakresie budowy obiektu energetyki jądrowej będzie przesądzała możliwość lokalizacji obiektu energetyki jądrowej na określonym terenie.

Decyzja o ustaleniu lokalizacji inwestycji w zakresie budowy obiektu energetyki jądrowej będzie konstrukcyjnie zbliżona do decyzji o lokalizacji inwestycji celu publicznego, uregulowanej w ustawie o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym. Niemniej pomiędzy tymi decyzjami występować będą różnice wynikające ze specyfiki inwestycji dotyczących obiektów energetyki jądrowej, jak również z dalej idących skutków prawnych decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji w zakresie budowy obiektu energetyki jądrowej (m.in. zakaz wydawania innych decyzji dla tego samego obszaru, zmiany w prawach i stosunkach cywilnoprawnych z dniem, w którym decyzja stanie się ostateczna).

Decyzja o ustaleniu lokalizacji inwestycji w zakresie budowy obiektu energetyki jądrowej będzie wydawana na wniosek inwestora. Decyzję w pierwszej instancji wydawać będzie właściwy miejscowo wojewoda. W przypadku zlokalizowania obiektu energetyki jądrowej na obszarze więcej niż jednego województwa, decyzję o ustaleniu lokalizacji inwestycji wydawać będzie wojewoda, na którego obszarze właściwości znajduje się większa część nieruchomości przeznaczonych na realizację inwestycji. Organem odwoławczym będzie minister właściwy do spraw budownictwa, gospodarki przestrzennej i mieszkaniowej. W przypadku konkurencyjnych wniosków o ustalenie lokalizacji inwestycji w zakresie

budowy obiektu energetyki jądrowej, o kolejności ich rozpatrywania decydować będzie kolejność złożenia kompletnego wniosku.

Rodzaje dokumentów i informacji, jakie powinny zostać dołączone przez inwestora do wniosku o wydanie decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji w zakresie budowy obiektu energetyki jądrowej, zostały zawarte w art. 5 projektowanej ustawy. Przepis ten w ust. 1 w pkt 12 przewiduje konieczność przedłożenia przez inwestora szeregu opinii wydanych przez właściwe organy, dotyczące możliwości posadowienia obiektu energetyki jądrowej na terenie, co do którego złożony został wniosek.

Organy te zobowiązane są do wydania opinii w terminie nie dłuższym niż 14 dni od dnia otrzymania wniosku o wydanie opinii. Kopię opinii właściwy organ będzie przekazywał wojewodzie właściwemu do wydania decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji w zakresie budowy obiektu energetyki jądrowej. Niewydanie opinii w tym terminie traktowane będzie jako brak zastrzeżeń do wniosku o wydanie decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji w zakresie budowy obiektu energetyki jądrowej. Opinia nie będzie wiążąca dla organu rozstrzygającego sprawę. Analogicznie jak w innych szczególnych ustawach inwestycyjnych, powyższe opinie zastępować będą uzgodnienia, pozwolenia, zezwolenia, zwolnienia, opinie, zgody bądź stanowiska właściwych organów, wymagane odrębnymi przepisami dla lokalizacji inwestycji.

Decyzja zasadnicza, uregulowana szczegółowo w art. 22 i 23 projektowanej ustawy, będzie konieczna do uzyskania przez inwestora po decyzji o ustaleniu lokalizacji tej inwestycji, a przed wystąpieniem o pozwolenie na budowę obiektu energetyki jądrowej, względnie przed pozwoleniem na prace przygotowawcze. Decyzja zasadnicza będzie wyrazem akceptacji państwa dla budowy obiektu energetyki jądrowej w określonej lokalizacji, przez określonego inwestora, z wykorzystaniem określonej technologii. Decyzja ta, na wniosek inwestora, wydawana będzie w drodze decyzji przez ministra właściwego do spraw gospodarki.

Przed wydaniem decyzji zasadniczej minister właściwy do spraw gospodarki będzie zobowiązany zasięgnąć opinii Szefa Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego o wpływie inwestycji na bezpieczeństwo wewnętrzne państwa.

Pozwolenie na budowę dla obiektu energetyki jądrowej (art. 15 i 16 projektowanej ustawy) zostało uregulowane przez ustawę tylko w części, tj. w zakresie nieuregulowanym w ustawie zastosowanie będą miały przepisy Prawa budowlanego.

Oczywiście pozwolenie na budowę nie będzie jedyną decyzją wymaganą do rozpoczęcia budowy obiektu jądrowego, bowiem w ustawie – Prawo atomowe jest uregulowana kwestia konieczności uzyskania zezwolenia Prezesa PAA na budowę obiektu jądrowego i zezwolenie to po wejściu w życie ustawy nadal będzie wymagane przed uzyskaniem pozwolenia na budowę dla obiektu energetyki jądrowej, będącego obiektem jądrowym.

Obok wskazanych wyżej decyzji, które inwestor uzyskać musi uzyskać obligatoryjnie przed rozpoczęciem budowy, w projektowanej ustawie przewidziana została możliwość wystąpienia przez inwestora o uzyskanie także innych decyzji, które będą miały charakter fakultatywny.

Są to:

- 1) decyzja o wskazaniu lokalizacji inwestycji w zakresie budowy obiektu energetyki jądrowej albo zezwolenie na wejście na teren nieruchomości (art. 11 – 14). Obie te decyzje mają na celu umożliwienie inwestorowi przeprowadzenia pomiarów, badań i innych prac potrzebnych do przygotowania raportu lokalizacyjnego, na nieruchomościach, do których inwestor nie ma tytułu prawnego.

Inne będą jednakże skutki tych decyzji oraz inny będzie okres czasu, na jaki będą mogły być wydane. I tak:

- a) decyzja o wskazaniu lokalizacji inwestycji w zakresie budowy obiektu energetyki jądrowej może zostać wydana na okres nie więcej niż 5 lat; doręczenie stronom postępowania zawiadomienia o wszczęciu postępowania, a następnie wydanie ostatecznej decyzji w sprawie aż do czasu wygaśnięcia tej decyzji wywołuje następujące skutki prawne:
 - w odniesieniu do nieruchomości objętych wnioskiem o wydanie tej decyzji nie wydaje się decyzji o pozwoleniu na budowę, a toczące się postępowania ulegają zawieszeniu z mocy prawa do czasu wydania decyzji o wskazaniu lokalizacji inwestycji w zakresie budowy obiektu energetyki jądrowej,
 - zawieszają się postępowania o wydanie decyzji o warunkach zabudowy lub decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego w rozumieniu ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym,
 - w przypadku zbycia własności nieruchomości objętej wnioskiem o wydanie decyzji o wskazaniu lokalizacji inwestycji w zakresie budowy obiektu energetyki jądrowej, po doręczeniu zawiadomienia, o którym mowa w ust. 1, nabywca i zbywca są zobowiązani do zgłoszenia właściwemu wojewodzie danych nowego właściciela. Brak dokonania powyższego zgłoszenia i prowadzenie postępowania

bez udziału nowego właściciela nie stanowi podstawy do wznowienia postępowania lub stwierdzenia nieważności,

– wojewoda niezwłocznie składa wniosek do właściwego sądu o ujawnienie w księdze wieczystej wszczęcia postępowania w sprawie wydania takiej decyzji lub jej wydania ,

- b) zezwolenie na wejście na teren nieruchomości będzie wydawane na czas oznaczony, nie dłuższy niż 3 lata, i nie będzie wywoływać skutków prawnych w odniesieniu do nieruchomości wskazanych w lit. a tiret 1 – 4. Strona niezadowolona z przyznanego jej odszkodowania za szkody związane z prowadzonymi przez inwestora pomiarami i badaniami gruntu będzie mogła wnieść powództwo do sądu powszechnego, analogicznie jak w przypadku innych odszkodowań przyznawanych na podstawie ustawy.

Żadna z ww. decyzji nie będzie przesądzała o lokalizacji obiektu energetyki jądrowej i żadne warunki lokalizacji nie będą przez organ ustalane w toku postępowania, ani tym bardziej określane w decyzji;

- 2) pozwolenie na prace przygotowawcze będzie kolejną fakultatywną decyzją uregulowaną w ustawie (art. 17); na podstawie tej decyzji inwestor będzie mógł dokonać szeregu prac poprzedzających rozpoczęcie robót budowlanych dotyczących budowy obiektu energetyki jądrowej.

Pozwolenie to będzie w szczególności obejmowało niwelację terenu, wycinkę drzew, budowę przyłączy mediów na potrzeby budowy czy rozbiórkę istniejących obiektów budowlanych.

W rozdziale 4 projektowanej ustawy (art. 24 – 34) uregulowano kwestie nabycia tytułu prawnego do nieruchomości i realizacji inwestycji.

Podstawowe kwestie unormowane w ww. przepisach to:

- 1) skutki wydania ostatecznej decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji w zakresie budowy obiektu energetyki jądrowej obejmujące:
- a) przejście na własność Skarbu Państwa, z mocy prawa, nieruchomości, do których inwestor nie posiadał tytułu prawnego, składając wniosek o wydanie decyzji o ustaleniu lokalizacji,
- b) zatwierdzenie podziału nieruchomości zgodnie z wnioskiem inwestora;

- c) wygaśnięcie, z mocy prawa, użytkowania wieczystego na nieruchomościach Skarbu Państwa lub jednostki samorządu terytorialnego,
 - d) wygaśnięcie trwałego zarządu na nieruchomościach Skarbu Państwa,
 - e) wygaśnięcie umów najmu, dzierżawy lub użyczenia nieruchomości Skarbu państwa (w terminie 3 miesiące od dnia, gdy decyzja o ustaleniu lokalizacji stała się ostateczna);
- 2) zasady ustalania odszkodowań; przy czym rozwiązaniem nowym w stosunku do rozwiązań przyjętych w innych specustawach jest możliwość wniesienia, przez stronę niezadowoloną z przyznanego jej przez wojewodę odszkodowania, powództwa do sądu powszechnego, w terminie 30 dni, licząc od dnia, gdy decyzja w sprawie odszkodowania stała się ostateczna, nie zaś skargi do sądu administracyjnego badającego zaskarżoną decyzję tylko w aspekcie jej zgodności z prawem. Ustawa przewiduje zatem sądową kontrolę rozstrzygnięć administracyjnych w zakresie wysokości przyznanego odszkodowania. Kontrola ta odbywać się będzie w drodze powództwa wnoszonego do sądu powszechnego, co nie wstrzyma wykonania decyzji orzekającej odszkodowanie co do kwoty w niej określonej. Taka redakcja przepisów pozwoli na efektywne przeprowadzenie inwestycji określonych w ustawie, przy pełnym zachowaniu praw podmiotów, którym przysługuje odszkodowanie w zakresie kontroli jego wysokości. Tym samym rozwiązanie jest zgodne z art. 78 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, zgodnie z którym każda ze stron ma prawo do zaskarżenia orzeczeń i decyzji wydanych w pierwszej instancji. Wyjątki od tej zasady, zgodnie ze zdaniem drugim powołanego przepisu, oraz (odrębny) tryb zaskarżania określa projektowana ustawa;
- 3) organy właściwe w sprawie wydawania decyzji o odszkodowaniu (wojewoda) oraz organy odwoławcze (minister właściwy do spraw budownictwa gospodarki przestrzennej i budownictwa), z zastrzeżeniem regulacji odrębnej zawartej w art. 31 ust. 2 zdanie 2 – gdzie organem odwoławczym jest minister właściwy do spraw środowiska.

W związku z tym, że wywłaszczenie nieruchomości na podstawie decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji w zakresie budowy obiektu energetyki jądrowej następuje w związku z realizacją celu publicznego, jakim jest budowa obiektu energetyki jądrowej, grunty te oraz inne nieruchomości także wcześniej należące do Skarbu Państwa, a objęte tą decyzją, zostaną przekazane inwestorowi w użytkowanie wieczyste oraz zostanie na

niego przeniesione prawo własności budynków, innych urządzeń trwale z gruntem związanych i lokali znajdujących się na tych nieruchomościach. Ustanowienie użytkowania wieczystego na rzecz inwestora następować będzie bez przetargu, po uzyskaniu przez inwestora decyzji zasadniczej, o której mowa w art. 22 ust. 1 (art. 30 ust. 1 projektowanej ustawy). O możliwości ustanowienia użytkowania wieczystego przez inwestora bez przetargu przesądza art. 59 projektowanej ustawy, w którym dokonuje się nowelizacji art. 37 ust. 2 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami, poprzez dodanie pkt 19 w tym ustępie.

Wojewoda zawrze z inwestorem umowę o oddanie nieruchomości w użytkowanie wieczyste w terminie 30 dni od dnia złożenia przez inwestora wniosku o zawarcie tej umowy (art. 30 ust. 2 projektowanej ustawy).

Projektowana ustawa nie zawiera szczególnych regulacji dotyczących zasad i trybu uzyskiwania odszkodowania w przypadku, o którym mowa w art. 26 ust. 2 (wygaśnięcia umów dzierżawy, najmu lub użytkowania). Dochodzenie roszczeń z tego tytułu następować zatem będzie wyłącznie przed sądem cywilnym.

Analogicznie jak w innych ustawach szczególnych, projektowana ustawa zawiera regulacje dotyczące postępowania administracyjnego prowadzonego w sprawach objętych przedmiotem ustawy (rozdział 5, art. 35 – 40) obejmujące w szczególności:

- 1) skrócenie terminu rozpatrzenia sprawy do 30 dni oraz wprowadzenie sankcji za jego niedochowanie przez właściwy organ; sankcją tą jest kara w wysokości 500 zł za każdy dzień zwłoki nakładana przez organ wyższego stopnia w drodze postanowienia;
- 2) skrócenie terminu wniesienia odwołania przez strony do 7 dni – w przypadku decyzji doręczonych stronie, termin na wniesienie odwołania nie ulega zmianie w przypadku gdy decyzja podlega obwieszczeniu lub o jej wydaniu organ jedynie zawiadamia stronę, jak również w odniesieniu do decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach;
- 3) określenie terminu na rozpatrzenie skargi złożonej do sąd administracyjnego (30 dni) oraz skargi kasacyjnej (2 miesiące);
- 4) ograniczenie możliwości wzruszenia decyzji ostatecznych wydanych w sprawie budowy obiektu energetyki jądrowej w trybie określonym w art. 156 Kodeksu postępowania administracyjnego.

Rozdział 6 projektowanej ustawy (art. 41 – 42) określa szczególne zasady udzielania zamówień na realizację inwestycji w zakresie budowy obiektu energetyki jądrowej obejmujące możliwość:

- 1) nie więcej niż trzykrotnego wzywania wykonawców, w wyznaczonym przez siebie terminie, do złożenia oświadczeń, dokumentów lub pełnomocnictw, o których mowa w art. 26 ust. 3 Prawa zamówień publicznych;
- 2) wezwania wykonawców, w stosunku do których będą zachodzić przesłanki wykluczenia określone w art. 24 ust. 2 pkt 2 Prawa zamówień publicznych, w wyznaczonym przez siebie terminie, do wniesienia wadium pod rygorem wykluczenia wykonawcy z postępowania;
- 3) zatrzymania wadium dopiero po bezskutecznym trzecim wezwaniu do uzupełnienia dokumentów lub oświadczeń, o których mowa w art. 25 ust. 1 Prawa zamówień publicznych, lub pełnomocnictw;
- 4) dwukrotnie, co najmniej na 3 dni przed upływem terminu związania ofertą, zwrócić się do wykonawców o wyrażenie zgody na przedłużenie tego terminu o oznaczony okres, nie dłuższy jednak niż 90 dni;
- 5) zawarcie na okres dłuższy niż 4 lata umów w sprawie zamówień udzielanych w celu realizacji inwestycji w zakresie elektrowni jądrowych, których przedmiotem są świadczenia okresowe lub ciągłe, z równoczesnym wyłączeniem obowiązku informowania o tych umowach Prezesa UZP w trybie art. 142 ust. 3 Prawa zamówień publicznych.

Rozwiązania te, wraz z pozostałymi obowiązującymi już przepisami ustawy – Prawo zamówień publicznych oraz proponowanymi regulacjami, dopuszczającymi w szczególności możliwość:

- 1) przedłożenia oświadczeń zamiast dokumentów urzędowych na potwierdzenie okoliczności, o których mowa w art. 24 ust. 1 pkt 1 – 3 Prawa zamówień publicznych,
- 2) aby językiem postępowania lub jego części (w tym ogłoszenia o zamówieniu) mógł być równoległe z językiem polskim język obcy wskazany przez zamawiającego w ogłoszeniu o zamówieniu,
- 3) uznania dokumentu za prawidłowo wystawiony, jeżeli wykonawca złoży oświadczenie, że okoliczności potwierdzone tym dokumentem były spełnione również począwszy od dnia, w którym upłynął termin składania wniosków o dopuszczenie do

udziału w postępowaniu albo termin składania ofert, w przypadku gdy dokument złożony przez wykonawcę wezwanego w trybie art. 26 ust. 3 Prawa zamówień publicznych potwierdza spełnianie przez wykonawcę warunków udziału w postępowaniu oraz spełnianie przez oferowane dostawy, usługi lub roboty budowlane wymagań określonych przez zamawiającego, później niż w dniu, w którym upłynął termin składania wniosków o dopuszczenie do udziału w postępowaniu albo termin składania ofert,

- 4) żądania wskazania przez wykonawcę w ofercie informacji o podwykonawcach, którym wykonawca zamierza powierzyć wykonanie części zamówienia obok wskazania części zamówienia, której wykonanie powierzy podwykonawcom,
- 5) unieważnienia postępowania o udzielenie zamówienia w szczególności w przypadku gdy złożono tylko jedną ofertę lub wystąpiła istotna zmiana okoliczności powodująca, że prowadzenie postępowania lub wykonanie zamówienia nie leży w interesie zamawiającego lub zamawiający nie uzyskał środków, które zamierzał przeznaczyć na sfinansowanie całości lub części zamówienia. Dodano także w tym przepisie, że zastrzeżenie w ogłoszeniu o przetargu unieważnienia postępowania o udzielenie zamówienia bez podania przyczyn jest nieważne,
- 6) prowadzenia postępowania o udzielenie zamówienia w języku polskim oraz w innym języku wskazanym przez zamawiającego w ogłoszeniu o zamówieniu

– zapewnią sprawne i skuteczne przeprowadzenie postępowań w sprawie zamówień publicznych w toku realizacji inwestycji w zakresie budowy obiektu energetyki jądrowej.

W rozdziale 7 projektowanej ustawy (art. 43 – 47) zawarte zostały przepisy dotyczące obowiązków inwestora w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa realizacji inwestycji. Obowiązkiem inwestora będzie gromadzenie danych podmiotów uczestniczących w budowie obiektu energetyki jądrowej, jak również pracowników uczestniczących w budowie obiektu jądrowego, w sposób umożliwiający udostępnienie tych danych na żądanie służb i organów państwowych uprawnionych na podstawie odrębnych ustaw do występowania do administratora zbioru danych osobowych z żądaniem przekazania takich danych. Dane podlegające gromadzeniu, to w przypadku obywateli polskich: imię, nazwisko, data i miejsce urodzenia, numer PESEL, miejsce zamieszkania. W przypadku obywateli państw obcych:

imię, nazwisko, data i miejsce urodzenia, miejsce zamieszkania, obywatelstwo, numer paszportu. W przypadku przedsiębiorców polskich: nazwa, siedziba, numery REGON i KRS. W przypadku przedsiębiorców zagranicznych: nazwa, siedziba, dane identyfikujące władze i udziałowców spółki.

Przekazanie tych danych będzie następowało bez zbędnej zwłoki, jednak w terminie nie dłuższym niż 14 dni od zgłoszenia stosownego żądania przez uprawniony organ.

Inwestor ma obowiązek wyznaczyć osobę właściwą do utrzymywania kontaktów z podmiotami właściwymi do występowania z żądaniem przekazania zgromadzonych danych.

Warunkiem dopuszczenia przedsiębiorcy do świadczenia usług lub pracownika do wykonywania pracy na terenie budowy obiektu energetyki jądrowej będzie przekazanie inwestorowi danych, pozwalających na identyfikację tych podmiotów, w terminie co najmniej 30 dni przed przystąpieniem przez te podmioty do pracy na terenie budowy obiektu energetyki jądrowej. Obowiązek przekazania inwestorowi danych osobowych pracownika zatrudnionego przy budowie obiektu energetyki jądrowej będzie obciążał zatrudniającego go pracodawcę. Inwestor będzie zobowiązany do zorganizowania systemu kontroli dostępu do terenu budowy obiektu energetyki jądrowej, w sposób uniemożliwiający przebywanie na tym terenie osób nieupoważnionych.

W przypadku powzięcia informacji o możliwości wystąpienia sytuacji kryzysowej będącej skutkiem zdarzenia o charakterze terrorystycznym Szef Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego będzie mógł udzielać inwestorowi zaleceń odnośnie podjęcia stosownych działań mających na celu przeciwdziałanie tego rodzaju zagrożeniom oraz przekazywać mu niezbędne informacje.

Mając na uwadze potrzebę podziału korzyści wynikających z budowy elektrowni jądrowej pomiędzy gminy zlokalizowane w pobliżu takiej elektrowni, proponuje się w rozdziale 8 (art. 48 – 49) wprowadzenie opłaty na rzecz gmin ościennych obciążającej gminę, na rzecz której inwestor i później operator elektrowni jądrowej uiszczać będzie podatek od nieruchomości od elektrowni jądrowej. Proponuje się, aby opłata na rzecz gmin ościennych wynosiła 50 % wartości podatku od nieruchomości, który inwestor elektrowni jądrowej, a następnie podmiot eksploatujący elektrownię jądrową będzie zobowiązany – zgodnie z przepisami ustawy o podatkach i opłatach lokalnych – uiszczać gminie, na terenie której znajdować się będzie elektrownia jądrowa. Wspomniana opłata na rzecz gmin ościennych

będzie dzielona w częściach równych pomiędzy wszystkie gminy graniczące z gminą, na terenie której znajdować się będzie elektrownia jądrowa (z wyjątkiem gmin, na których terenie znajduje się inna elektrownia jądrowa lub jej część).

W wypadku zlokalizowania tej samej elektrowni jądrowej na obszarze więcej niż jednej gminy opłatę na rzecz wszystkich gmin uprawnionych uiszczać będą wszystkie gminy zobowiązane. Opłata będzie dochodem własnym gmin ościennych.

Dystrybucja korzyści wynikających z umiejscowienia elektrowni jądrowej na danym terenie wydaje się niezbędna po to, aby gminy sąsiednie w stosunku do gminy, na terenie której znajdzie się elektrownia, były również zainteresowane zlokalizowaniem inwestycji w tym miejscu i nie sprzeciwiały się jej. Powinno się unikać tworzenia enklaw dobrobytu na rzecz szerszej dystrybucji ewentualnych korzyści, mając jednocześnie na względzie, iż niewskazane jest obciążanie inwestora, a następnie operatora, dodatkowymi kosztami działalności. Przewidywana wysokość wpływów z podatku od nieruchomości, nawet w przypadku ich podziału w sposób zaproponowany powyżej, w dalszym ciągu gwarantuje gminom dochody umożliwiające dynamiczny rozwój.

W rozdziale 9 projektowanej ustawy zawarte zostały przepisy dotyczące inwestycji towarzyszących inwestycjom w zakresie budowy obiektów energetyki jądrowej. Inwestycjami towarzyszącymi w rozumieniu projektowanej ustawy, zgodnie z definicją tego pojęcia zawartą w art. 2 pkt 1 projektu ustawy, będą inwestycje realizowane przez operatora systemu przesyłowego elektroenergetycznego podyktowane koniecznością wyprowadzenia mocy z elektrowni jądrowej oraz inne inwestycje konieczne do przygotowania, wybudowania i eksploatacji obiektów energetyki jądrowej. Inwestycjami towarzyszącymi będą zatem mogły być np. inwestycje w zakresie budowy infrastruktury komunikacyjnej (drogowej lub kolejowej), inwestycje związane z doprowadzeniem i odprowadzeniem wody czy nawet obiekty pełniące funkcje zaplecza socjalnego, o ile spełnią kryterium niezbędności do prawidłowej eksploatacji obiektu energetyki jądrowej. Katalog inwestycji towarzyszących nie ma zatem charakteru zamkniętego.

Nadanie określonej inwestycji statusu „inwestycji towarzyszącej” dokonywane będzie decyzją ministra właściwego do spraw gospodarki, na wniosek inwestora inwestycji towarzyszącej. Ustawa przewiduje, iż inwestor obiektu energetyki jądrowej jest stroną wszelkich postępowań dotyczących inwestycji towarzyszących.

Do inwestycji towarzyszących odpowiednie zastosowanie znajdują unormowania dotyczące przygotowania i realizacji obiektów energetyki jądrowej, z wyłączeniem unormowań dotyczących decyzji zasadniczej, pozwolenia na prace przygotowawcze oraz rozstrzygnięć Prezesa PAA związanych z bezpieczeństwem jądrowym i ochroną radiologiczną.

Rozdział 10 projektowanej ustawy (art. 52 – 56) zawiera przepisy karne i kary administracyjne. Przepisy te mają na celu zapewnienie skutecznych sankcji za niewykonanie obowiązków określonych w rozdziale 7, zarówno przez inwestora, jak i podmioty wykonujące prace na terenie budowy obiektu energetyki jądrowej. Z uwagi na szczególnie wrażliwy charakter problematyki bezpieczeństwa w ramach procesu inwestycyjnego dotyczącego energetyki jądrowej, sankcje za złamanie procedur bezpieczeństwa w tym zakresie muszą mieć charakter skutecznie zapobiegający naruszeniom prawa, a w razie naruszeń – dotkliwy.

W związku z tym proponuje się orzekanie w trybie przepisów o postępowaniu w sprawach o wykroczenia, w przypadkach wskazanych w art. 52 – 54 oraz kary administracyjne do 1 mln zł nakładane na przedsiębiorcę realizującego inwestycję polegającą na budowie obiektu energetyki jądrowej za niewykonanie obowiązków w zakresie: gromadzenia danych przedsiębiorców i pracowników uczestniczących w budowie obiektu energetyki jądrowej oraz zorganizowania skutecznego systemu kontroli dostępu uniemożliwiającego przebywanie na terenie budowy obiektu energetyki jądrowej osób nieupoważnionych.

Kary te nakłada w drodze decyzji minister właściwy do spraw gospodarki.

Zmiany w obowiązujących przepisach obejmują w szczególności:

- 1) zmianę w ustawie z dnia 7 lipca 1994 r. – Prawo budowlane; zmienione zostanie brzmienie art. 3 pkt 3, polegające na rozszerzeniu katalogu obiektów, w przypadku których jedynie części budowlane są budowlą, o urządzenia techniczne elektrowni jądrowych, ewentualnie obiektu określonego jako „reaktor jądrowy (atomowy)”. Zmiana ta będzie pośrednio wpływać na podstawę opodatkowania podatkiem od nieruchomości,
- 2) zmianę w ustawie z dnia 10 kwietnia 1997 r. – Prawo energetyczne obejmującą przede wszystkim ust. 8d w art. 7 oraz pkt 5 w ust. 1 w art. 33 tej ustawy polegające na uwzględnieniu w tych przepisach specyfiki procesu inwestycyjnego w zakresie

budowy elektrowni jądrowej poprzez możliwość przedłożenia przez inwestora decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji w zakresie budowy obiektu energetyki jądrowej zamiast decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu.

Kolejna zmiana w obrębie ustawy – Prawo energetyczne dotyczy art. 9g; w ust. 5 nadano nowe brzmienie pkt 5 polegające na nałożeniu na operatora systemu przesyłowego obowiązku uwzględniania w kryteriach dysponowania mocą jednostek wytwórczych energii elektrycznej będących elektrowniami jądrowymi wymagań w zakresie bezpieczeństwa jądrowego i ochrony radiologicznej,

- 3) zmianę ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, obejmującą nowelizację art. 61, 64, 67, 72, 74, 75, 77, 80, 82, 89 i 90 oraz dodaniu art. 6a. Zmiany te w większości mają charakter porządkowy, istotna zmiana polega na wskazaniu w dodawanym ust. 4b w art. 72 tej ustawy, że decyzja o środowiskowych uwarunkowaniach ważna jest przez okres 10 lat. Wydłużenie tego terminu w stosunku do dotychczasowego rozwiązania wynika ze specyfiki procesu inwestycyjnego w sprawach obiektów energetyki jądrowej. Rozpoczęcie budowy obiektu jądrowego wymaga wykonania niezwykle czasochłonnych analiz i badań przez Prezesa PAA pod kątem bezpieczeństwa jądrowego i ochrony radiologicznej. Wydanie przez Prezesa PAA decyzji uprawniających inwestora do rozpoczęcia realizacji inwestycji będzie szczególnie czasochłonne w odniesieniu do pierwszych obiektów, albowiem będą to na terytorium Polski pionierskie postępowania. Ponadto w ramach procesu inwestycyjnego dotyczącego obiektów energetyki jądrowej konieczne będzie uzyskanie m.in. niewystępującej w innych postępowaniach decyzji zasadniczej. Ponadto zawarcie umów z dostawcami technologii i wykonawcami obiektu oraz zapewnienie finansowania inwestycji, ze względu na stopień skomplikowania obiektu, jego rozmiar i wartość, mogą wymagać znacznie więcej czasu niż w przypadku innych inwestycji.

OCENA SKUTKÓW REGULACJI

1. Podmioty, na które oddziaływać będzie ustawa

Przepisy projektowanej ustawy będą oddziaływać przede wszystkim na podmioty zamierzające realizować inwestycje w zakresie obiektów energetyki jądrowej, tj. elektrowni jądrowych, zakładów wzbogacania izotopowego, zakładów wytwarzania paliwa jądrowego, zakładów przerobu wypalonego paliwa jądrowego, przechowalników wypalonego paliwa jądrowego, obiektów do przechowywania odpadów promieniotwórczych oraz obiektów do wydobywania rud uranu i toru ze złóż służących działalności prowadzonej na potrzeby energetyki jądrowej.

Ustawa oddziaływać będzie także na właścicieli, użytkowników wieczystych, osoby, którym przysługują ograniczone prawa rzeczowe lub prawa obligacyjne do nieruchomości, na których możliwe będzie zlokalizowanie obiektu energetyki jądrowej, w zakresie, w jakim zakładać będzie przejęcie ww. nieruchomości przez Skarb Państwa za odszkodowaniem. Podmioty mające zastrzeżenia do wysokości proponowanego im odszkodowania będą mogły żądać ustalenia wysokości odszkodowania przez sąd powszechny.

Projektowana ustawa pośrednio oddziaływać będzie również na gminy i społeczności lokalne, na których terenie zlokalizowane zostaną przedmiotowe inwestycje oraz na wszystkich odbiorców energii elektrycznej (indywidualnych i przemysłowych) poprzez stworzenie korzystnych warunków do inwestowania w nowe moce wytwórcze w energetyce jądrowej, co przyczyni się do poprawy zaopatrzenia w energię elektryczną, zwiększy bezpieczeństwo energetyczne kraju oraz zagwarantuje produkcję energii elektrycznej po racjonalnych kosztach.

Ponadto projektowana ustawa zwiększy kompetencje wojewody w zakresie realizacji przedsięwzięć określonych w ustawie w sprawach: nabywania tytułu prawnego do nieruchomości przeznaczonych na realizację przedsięwzięć w zakresie obiektów energetyki jądrowej, w tym ograniczania sposobu korzystania z nieruchomości oraz w sprawach będących przedmiotem innych decyzji, które konsumuje projektowana w ustawie decyzja o ustaleniu lokalizacji inwestycji w zakresie budowy obiektu energetyki jądrowej, a także w sprawach pozwolenia na budowę. Decyzję w sprawie pozwolenia na użytkowanie wydawać

będzie właściwy wojewódzki inspektor nadzoru budowlanego, a do rozpatrzenia odwołania właściwy będzie Główny Inspektor Nadzoru Budowlanego

Projektowana ustawa wpływać będzie również na ministra właściwego do spraw gospodarki, który będzie wydawał decyzję zasadniczą. Ponadto ustawa wpływać będzie na ministra właściwego do spraw budownictwa, gospodarki przestrzennej i mieszkaniowej z uwagi na fakt, iż stanowić on będzie drugą instancję w postępowaniach o wydanie decyzji o wskazaniu lokalizacji inwestycji w zakresie budowy obiektu energetyki jądrowej zezwoleniu na wejście na teren nieruchomości, pozwoleniu na prace przygotowawcze oraz o wydanie decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji w zakresie budowy obiektu energetyki jądrowej. Główny Inspektor Nadzoru Budowlanego właściwy będzie w sprawach odwołań od pozwoleń na budowę oraz pozwoleń na użytkowanie.

Projektowana ustawa wpłynie także na uprawnienia Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska poprzez udzielenie kompetencji do wydawania w sprawie budowy obiektów energetyki jądrowej decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach inwestycji.

Ustawa będzie też oddziaływać na zakres kompetencji Prezesa PAA w obszarach wskazanych w projekcie.

2. Wpływ projektowanej ustawy na sektor finansów publicznych

Projektowana ustawa nie spowoduje bezpośrednio konieczności poniesienia wydatków przez sektor finansów publicznych. Inwestycje w zakresie obiektów energetyki jądrowej oraz inwestycji towarzyszących finansowane będą zasadniczo ze środków pozabudżetowych. Konieczność i ewentualny zakres wydatków sektora finansów publicznych uzależniony będzie od specyfiki konkretnych inwestycji realizowanych na podstawie ustawy.

Skarb Państwa poniesie koszty związane z wypłatą odszkodowań z tytułu ewentualnego wywłaszczenia nieruchomości na potrzeby inwestycji w zakresie budowy obiektów energetyki jądrowej oraz z tytułu ograniczenia lub uniemożliwienia korzystania z nieruchomości w związku ze związaniem organów decyzją o ustaleniu lokalizacji inwestycji w zakresie budowy obiektów energetyki jądrowej, a co za tym idzie, koniecznością odmowy wydawania decyzji lokalizacyjnych, ustalających warunki zabudowy i zezwalających na rozpoczęcie robót budowlanych. Analogiczne odszkodowania wiązać się mogą z realizacją inwestycji towarzyszących. Obecnie w związku z brakiem pewności co do listy inwestycji

towarzyszących, oszacować można jedynie koszt dla budżetu państwa wyłączeń dla inwestycji w elektrownie jądrowe. Dla pierwszych inwestycji, tj. bloków jądrowych może to być kwota rzędu 110 mln zł, wydatkowana, jak się planuje w 2014 r. W związku z powyższym do tych wydatków nie będzie miał zastosowania art. 50 ust. 1a, 4 i 5 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych.

Należy zaznaczyć, że po wyłączeniu do budżetu państwa będą wpływać opłaty z tytułu ustanowienia użytkowania wieczystego.

Należy również zwrócić uwagę, że choć ustawa nie przewiduje w żaden sposób nowych form ani sposobów poręczeń i gwarancji, zgodnie z tym co przewiduje projekt Programu Polskiej Energetyki Jądrowej, nie można w przyszłości wykluczyć potrzeby dokonania zabezpieczenia zobowiązań inwestycyjnych na podstawie przepisów ustawy z dnia 8 maja 1997 r. o poręczeniach i gwarancjach udzielanych przez Skarb Państwa oraz niektóre osoby prawne (Dz. U. z 2003 r. Nr 174, poz. 1689, z późn. zm.). Opłaty prowizyjne kształtować się będą na poziomie rynkowym, co zgodnie ze stanowiskiem Komisji Europejskiej nie stanowi pomocy publicznej.

W przyszłości projektowana ustawa będzie miała korzystny wpływ na finanse publiczne, zwiększy wpływy z podatków oraz – poprzez stabilne ceny energii elektrycznej – będzie miała korzystny wpływ na gospodarkę i finanse publiczne. W szczególności wpływy do budżetu będą dokonywane w drodze pobierania stanowiących dochód budżetu państwa podatku VAT oraz części podatku dochodowego od osób fizycznych i prawnych.

Na chwilę obecną można podać szacowane kwoty przychodów podatkowych z tytułu podatku od nieruchomości. Dla okresu inwestycji oraz dla pierwszego okresu eksploatacji może to być kwota rzędu 50 mln zł.

Ewentualne wydatki budżetu państwa będą realizowane w ramach limitu wydatków przewidzianych w ustawie budżetowej w poszczególnych latach we właściwej części budżetowej.

3. Wpływ projektowanej ustawy na rynek pracy

Projektowana ustawa w sposób pośredni wpłynie korzystnie na rynek pracy. Stworzone zostaną nowe miejsca pracy nie tylko bezpośrednio w obiektach energetyki jądrowej, ale i w firmach produkujących na potrzeby budowy i eksploatacji takich obiektów. Wdrożenie ustawy pośrednio spowoduje także ogólny wzrost zatrudnienia i stymulowanie rozwoju przedsiębiorczości w sektorze energetyki, przemysłu i budownictwa, umożliwiając włączenie się polskich przedsiębiorstw w realizację zadań związanych z wytwarzaniem elementów potrzebnych do budowy oraz z samą budową i eksploatacją elektrowni jądrowych, innych obiektów energetyki jądrowej oraz inwestycji towarzyszących.

4. Wpływ projektowanej ustawy na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorstw

Projektowana ustawa będzie miała korzystny wpływ na zapewnienie stabilnych cen energii elektrycznej, poprawi konkurencyjność polskich firm uczestniczących w budowie elektrowni jądrowych poprzez budowę nowych kompetencji, zapewniających możliwość konkurencyjnego o realizację zamówień o klasie jakości wymaganej w przemyśle jądrowym, a także wywrze korzystny wpływ na funkcjonowanie firm – poprzez umożliwienie im włączenia się w światowy proces dostaw komponentów na potrzeby energetyki jądrowej.

5. Wpływ projektowanej ustawy na sytuację i rozwój regionalny

Elektrownie jądrowe oraz inne obiekty energetyki jądrowej będą korzystnie wpływać na gospodarkę oraz rozwój infrastrukturalny regionu, zarówno na etapie ich powstawania i budowy, jak i w całym okresie ich funkcjonowania. Bezpośredni, korzystny dla gospodarki wpływ inwestycji w obiekty energetyki jądrowej będzie widoczny poprzez wydatki inwestycyjne związane z budową, takie jak: wykup ziemi, zakup materiałów budowlanych, zakup usług budowlanych i budowlano-montażowych. Budowa obiektów energetyki jądrowej wpłynie korzystnie na sytuację regionalną także poprzez rozwój infrastruktury, związanej z zapleczem budowy i eksploatacji takich obiektów. W trakcie eksploatacji obiektów

energetyki jądrowej bezpośredni, korzystny wpływ na gospodarkę regionu będzie się dokonywał poprzez wypłaty wynagrodzeń dla zatrudnionych w nich pracowników oraz poprzez wpływy podatkowe w postaci podatku od nieruchomości oraz podatku CIT, płaconych przez operatora obiektu energetyki jądrowej. Wpływy z podatków będą kształtować się następująco:

- podatek od nieruchomości trafiać będzie do gminy, w której dana nieruchomość się znajduje, z zastrzeżeniem podziału korzyści z lokalizacji elektrowni jądrowej,
- podatek dochodowy od osób fizycznych (PIT) – 39,34 % wpływów od podatników tego podatku, zamieszkałych na terenie gminy, trafi do samej gminy, 10,25 % to wpływ dla powiatu, a 1,6 % to wpływ dla województwa;
- podatek dochodowy od osób prawnych (CIT) – wpływy dla gminy to 6,71 % wpływów z CIT od podatników tego podatku, mających siedzibę na obszarze gminy, 1,4 % to wpływ dla powiatu, a 14,75 % to wpływ dla województwa.

Pośrednimi korzyściami dla rozwoju regionu będą m.in.

- 1) uruchomienie nowego łańcucha dostaw towarów i usług dla elektrowni, co znajdzie swój wyraz w zyskach osiągniętych przez dostawców i wynagrodzeniach ich pracowników,
- 2) ogólny wzrost dochodów ludności, który spowoduje wyższe wpływy podatkowe z tytułu podatku dochodowego oraz wzrost popytu na towary i usługi,
- 3) przeznaczenie dodatkowych wpływów podatkowych na inwestycje lokalne wpływające korzystnie na podniesienie poziomu życia ludności,
- 4) towarzyszący budowie obiektów energetyki jądrowej dynamiczny rozwój infrastruktury transportowej i energetycznej (sieciowej) na obszarach, na których takie inwestycje zostaną umiejscowione.

6. Wyniki przeprowadzonych konsultacji

Niniejszy projekt w zasadniczej części powiela rozwiązania zaproponowane w opracowanym przez Ministra Gospodarki projekcie założeń do ustawy o energetyce jądrowej. Minister Gospodarki skierował projekt do zaopiniowania następującym podmiotom:

1. Agencja Rozwoju Przemysłu S.A.,

2. Agencja Rynku Energii S.A.,
3. Biuro Wspierania Lobbyingu Ekologicznego,
4. Business Center Club,
5. Centralne Laboratorium Ochrony Radiologicznej,
6. Centrum Europejskie Zrównoważonego Rozwoju,
7. Centrum Prawa Ekologicznego,
8. Federacja Pracodawców i Przedsiębiorców Przemysłu Budowlanego RP,
9. Federacja Regionalnych Związków Gmin i Powiatów RP,
10. Federacja Związków Pracodawców Energetyki Polskiej,
11. Forum Odbiorców Energii Elektrycznej i Gazu,
12. Forum Związków Zawodowych,
13. Fundacja Greenpeace Polska,
14. Fundacja Instytut Globalizacji,
15. Fundacja na rzecz Efektywnego Wykorzystania Energii,
16. Fundacja Poszanowania Energii,
17. Fundacja Wspierania Inicjatyw Ekologicznych,
18. Fundacja Wszechnicy Budowlanej,
19. Geodezyjna Izba Gospodarcza,
20. Instytut Chemii i Techniki Jądrowej,
21. Instytut Energetyki,
22. Instytut Energii Atomowej POLATOM,
23. Instytut Fizyki Jądrowej – PAN,
24. Instytut Fizyki Plazmy i Laserowej Mikrosyntezy,
25. Instytut na rzecz Ekorozwoju,
26. Instytut Ochrony Środowiska,
27. Instytut Problemów Jądrowych,
28. Instytut Sobieskiego,
29. Instytut Studiów Energetycznych,
30. Instytut Techniki Budowlanej,

31. Izba Architektów Rzeczypospolitej Polskiej,
32. Izba Energetyki Przemysłowej i Odbiorców Energii,
33. Izba Gospodarcza Ciepłownictwo Polskie,
34. Izba Gospodarcza Energetyki i Ochrony Środowiska,
35. Izba Projektowania Budowlanego,
36. Komisja BJIOR Rady ds. Atomistyki,
37. Komisja Krajowa NSZZ „Solidarność”,
38. Komitet Problemów Energetyki PAN,
39. Konfederacja Budownictwa i Nieruchomości,
40. Konferencja Inwestorów,
41. Krajowa Agencja Poszanowania Energii S.A.,
42. Krajowa Izba Architektów,
43. Krajowa Izba Gospodarcza,
44. Krajowa Izba Inżynierów Budownictwa,
45. Krajowa Izba Urbanistów,
46. Krajowy Związek Sołtysów,
47. Korporacja Przedsiębiorców Budowlanych „Uni-Bud”,
48. Liga Ochrony Przyrody,
49. Marszałek Województwa Dolnośląskiego,
50. Marszałek Województwa Kujawsko-Pomorskiego,
51. Marszałek Województwa Lubelskiego,
52. Marszałek Województwa Lubuskiego,
53. Marszałek Województwa Łódzkiego,
54. Marszałek Województwa Małopolskiego,
55. Marszałek Województwa Mazowieckiego,
56. Marszałek Województwa Opolskiego,
57. Marszałek Województwa Podkarpackiego,
58. Marszałek Województwa Podlaskiego,
59. Marszałek Województwa Pomorskiego,

60. Marszałek Województwa Śląskiego,
61. Marszałek Województwa Świętokrzyskiego,
62. Marszałek Województwa Warmińsko-Mazurskiego,
63. Marszałek Województwa Wielkopolskiego,
64. Marszałek Województwa Zachodniopomorskiego,
65. Ogólnopolskie Porozumienie Związków Zawodowych,
66. Ośrodek Działań Ekologicznych „Źródła”,
67. Polska Grupa Energetyczna PGE,
68. Polska Konfederacja Pracodawców Prywatnych,
69. Polskie Towarzystwo Badań Radiacyjnych,
70. Polskie Towarzystwo Elektrociepłowni Zawodowych,
71. Polskie Towarzystwo Nukleonicy,
72. Polskie Towarzystwo Przesyłu i Rozdziału Energii Elektrycznej,
73. Polski Klub Ekologiczny,
74. Polski Komitet Energii Elektrycznej,
75. Polski Związek Działkowców,
76. Polski Związek Firm Deweloperskich,
77. Polski Związek Inżynierów i Techników Budowlanych,
78. Polski Związek Pracodawców Budownictwa,
79. Pracodawcy RP,
80. Rada do spraw Atomistyki,
81. Rada Krajowa Federacji Konsumentów,
82. Społeczna Rada Narodowego Programu Redukcji Emisji,
83. Społeczny Instytut Ekologiczny,
84. Stowarzyszenie Architektów Polskich,
85. Stowarzyszenie Ekologiczne Ekounia,
86. Stowarzyszenie Ekologiczno-Kulturalne Klub Gaja,
87. Stowarzyszenie Ekologów na rzecz Energii Nuklearnej – SEREN Polska,
88. Stowarzyszenie Elektryków Polskich – Komitet Energetyki Jądrowej SEP,

89. Stowarzyszenie Inspektorów Ochrony Radiologicznej,
90. Stowarzyszenie Pracownia na rzecz Wszystkich Istot,
91. Stowarzyszenie Wiejskie Zielona Przestrzeń,
92. Towarzystwo Gospodarcze Polskie Elektrownie,
93. Towarzystwo na rzecz Ziemi,
94. Towarzystwo Obrotu Energią,
95. Towarzystwo Przyrodnicze „Bocian”,
96. Towarzystwo Urbanistów Polskich,
97. Wojewoda Dolnośląski,
98. Wojewoda Kujawsko-Pomorski,
99. Wojewoda Lubelski,
100. Wojewoda Lubuski,
101. Wojewoda Łódzki,
102. Wojewoda Małopolski,
103. Wojewoda Mazowiecki,
104. Wojewoda Opolski,
105. Wojewoda Podkarpacki,
106. Wojewoda Podlaski,
107. Wojewoda Pomorski,
108. Wojewoda Śląski,
109. Wojewoda Świętokrzyski,
110. Wojewoda Warmińsko-Mazurski,
111. Wojewoda Wielkopolski,
112. Wojewoda Zachodniopomorski,
113. WWF Polska,
114. Zakład Unieszkodliwiania Odpadów Promieniotwórczych,
115. Związek Gmin Wiejskich Rzeczypospolitej Polskiej,
116. Związek Miast Polskich,
117. Związek Powiatów Polskich,

118. Związek Rzemiosła Polskiego,
119. Związek Stowarzyszeń Polska Zielona Sieć,
120. Związek Województw Rzeczypospolitej Polskiej,
121. Związek Zawodowy Budowlani.

Uwagi zgłoszone przez ww. podmioty umieszczone zostały w Biuletynie Informacji Publicznej Ministerstwa Gospodarki.

Z tego grona 16 podmiotów wniosło uwagi w zakresie dotyczącym procesu inwestycyjnego związanego z budową obiektów energetyki jądrowej. Wskazywano głównie na konieczność wyjaśnienia i uzupełnienia niektórych zapisów oraz doprecyzowania użytych w projekcie definicji. Część uwag dotyczyła skutków wydania decyzji o ustaleniu lokalizacji oraz pominięcia zapisów ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym. Wątpliwość budziła także kolejność uzyskiwania decyzji w procesie inwestycyjnym oraz kwestie odszkodowawcze związane z wyłączeniem. Większość uwag nie została uwzględniona w projekcie założeń.

Ponadto na etapie prac nad projektami założeń zainteresowanie pracami nad nimi w trybie art. 7 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. Nr 169, poz. 1414, z późn. zm.) zgłosiła grupa enerygetyczna EDF.